

Genève – ett nav för fredsarbete och global hälsa

II Det är väl känt att Genève är en internationell mötesplats, där man samlas på neutral mark för överläggningar i många olika, framför allt politiska, sammanhang. Att staden kom att få denna position är mycket tack vare Henri Dunant, Röda korsets grundare, som var den drivande kraften bakom Genèvekonventionens avsnitt om sjukvården i krig. Därefter har många av FNs olika fackorgan etableras sig här, bl a Världshälsoorganisationen, WHO.

För en liten historisk återblick får man faktiskt gå tillbaka till fredskonferensen i Versailles 1919. Det uppfattades som en sensation när USAs president Woodrow Wilson i december 1918 lämnade USA för att åka till Paris och den kommande fredskonferensen i Versailles, där man skulle komma att diktera fredsvillkoren efter det då avslutade första världskriget. Det hade aldrig hänt tidigare att en president lämnat USA under sin presidenttid!

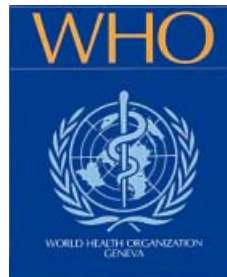
USA, som hade gått med i kriget så sent som i april 1917, hade genom president Wilson lagt fram ett 14-punktersprogram som skulle utgöra grundvalen för den kommande freden i Europa. President Wilson var fast övertygad om att hans närvaro krävdes – förhandlingsläget bedömdes med all rätt som verkligen kärt!

I den sista av de 14 punkterna krävde Wilson upprättandet av ett Nationernas förbund med inriktningen att garantera politisk oavhängighet och territoriell okränkbarhet. Och detta förbund skulle förläggas till Genève av följande tre skäl:

Genève var den stränge reformatorn Calvins stad, vidare hade Internationella Röda kors-kommittén sitt säte där, och slutligen låg Genève klart bortom makens korridorer i ett krigshärjat Europa!

Motståndet mot detta förslag var starkt, framför allt från England och Frankrike. Båda förordade Bryssel, då man ansåg att Genève låg avigt till med dåliga förbindelser och dessutom saknade flygfält! Genom ett kraftfullt ingripande från president Wilson avgjordes saken: Genève blev säte för NF!

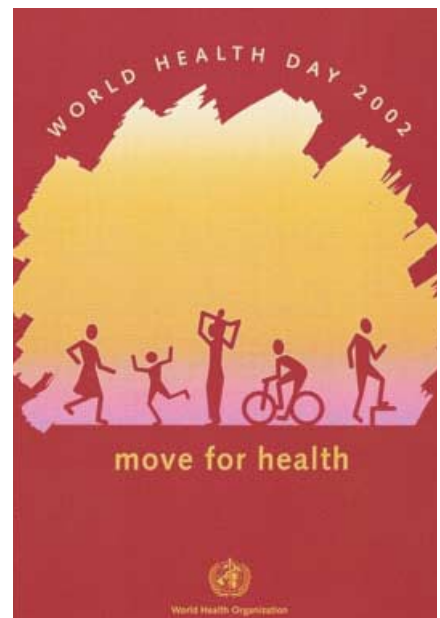
För sina insatser för freden tilldelades president Wilson Nobels fredspris 1919.

Som ett av FNs första specialorgan bildades år 1948 Världshälsoorganisationen, WHO, med säte i Genève. Dess konstitution fastställdes den 7 april, som sedan dess firas som Världshälsodagen.

Dagen uppmärksammas bl a med specialdesignade affischer på årets tema. År 2001 var fokus på mentalvården under parollen »Stop exclusion, dare to care«.

Årets tema betonar vikten av att röra på sig för att bibehålla hälsan: »Move for health«.

Internationella Röda kors-kommittén har fått fredspriset tre gånger: 1917, 1944 och 1963.

För Nationernas Förbunds räkning uppfördes under 1920-talet det imponerande och vackra Palais des Nations, som numera hyser en rad olika internationella organisationer. När sedan FN bildades efter andra världskrigets slut 1945 kom högkvarteret att förläggas till New York. Däremot fick FNs olika tekniska organ själva avgöra var de skulle inrättas.

Som ett av FNs första specialorgan bildades år 1948 Världshälsoorganisationen, WHO. Dess konstitution fastställdes den 7 april, som sedan dess firas som Världshälsodagen. I konstitutionen definieras hälsa, helt visionärt i tidens anda, som »ett tillstånd av fullt fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande, inte blott avsaknad av sjukdom«!

Den första Världshälsoförsamlingen, WHOs styrande organ, kom av rent praktiska skäl att sammankallas till Genève i juni 1948. Medlemsstaterna, däribland Sverige, beslöt då bl a att förlägga WHOs huvudkvarter just till Genève, eftersom staden redan starkt präglades av »the spirit of peaceful international cooperation, which has long distinguished Switzerland, and particularly Geneva«.

Efter hand uppstod en internationell organisationstäthet av närmast unik karaktär, vilket har visat sig vara av stort värde när det gäller informations- och erfarenhetsutbyte samt konsultationer angående mellanstatliga konflikter, där formell och, inte minst, informell diplomati kan erbjuda lösningar!

P Owe Petersson
med dr,
Uddevalla